

WILHELMINALAAN 6

1815 JC Alkmaar

Joop Elsinga 2004

Algemeen

Wilhelminalaan 6 vormt samen met Wilhelminalaan 7 een dubbel herenhuis uit 1901 gelegen aan de noordwestzijde van de Wilhelminalaan. De twee forse (drie volledige bouwlagen) woningen zijn opgetrokken in rijke neorenaissancestijl. Opvallend is de gelede opzet van beide voorgevels die samenhangt met het verspringen van de rooilijn ter plaatse. Nummer 7 is twee meter minder diep en een halve meter smaller opgetrokken. Opdrachtgever voor de bouw van beide panden was G. Terhaak, winkelier in comestibles en koek- en banketbakker. Uit het Alkmaarse adresboek van 1900 blijkt dat Terhaak woonde aan het Verdronkenoord 80 en een kantoor en fabriek had aan het Ritsevoort 10 (Lindegracht 10). Op 28 januari 1901 diende Terhaak bij B&W een aanvraag in voor de bouw van de twee huizen (secretariearchief van de gemeente Alkmaar, inventarisnr. 560, ingekomen stuk 95). De bij de aanvraag gevoegde ontwerptekening is helaas niet gesig-neerd, zodat onbekend blijft wie de panden heeft ontworpen (het ontwerp is gezien het handschrift en de tekenstijl in ieder geval niet van de bekende Alkmaarse architecten Klaas Bakker Dz. of Cornelis J. Ooms). Op 9 juli 1901 vroeg Terhaak vergunning voor de aanleg van een stoep "voor zijn perceelen in de Wilhelminalaan alhier" (secretariearchief van de gemeente Alkmaar 1816-1919, inventarisnr. 560b, ingekomen stuk 680). Niet duidelijk is, of de panden toen al voltooid waren. Uit de adresboeken van 1903 en 1906 in het regionaal archief blijkt dat Terhaak zelf in Wilhelminalaan 6 ging wonen; hij verhuurde het buurpand nummer 7. In 1916 werd Wilhelminalaan 6 blijkens de gegevens in het bouwdoossier voor een bedrag van f 730,- per jaar verhuurd. Het jaar erop liet de tweede eigenaar dokter T. Hoekstra een beerput en twee waterclosets aanbrengen naar ontwerp van Jb. Vos te Alkmaar. Blijkens de bijbehorende ontwerptekening had dokter Hoekstra de begane grond in gebruik als spreekkamer met achterliggende wachtkamer. In de aansluitende keuken was links achter in de hoek het gangetje naar de etenslift breder als in 2011. De keuken had aanvankelijk een open droogplaats onder de serre. In 1936 liet de toenmalige eigenaar F.G. de Wilde in -de voorheen op houten palen staande serre- stalen ramen met glas-in-loodbovenlichten aanbrengen en rechts achter het huis een stookhuis met cv-ruimte bouwen met aansluitend een rookkanaal links tegen de achtergevel. Het ontwerp voor deze verbouwing en die van het interieur werd geleverd door de vroegere leerling van Klaas bakker en later bekende Alkmaarse architect Laurens Groen (Amsterdam 1879 – Heiloo 1952). Vanaf 1958 tot 2003 woont de Alkmaarse architect ir. C. Keesman (geb. 1905) tot op hoge leeftijd (98 jaar) in het pand. In 1958 liet hij voor f 3.000,- een bijzondere keuken van Piet Zwart met een roestvrijstalenblad, plaat-

sen. In 1963 volgt er een keukenaanvulling. De nota's zijn bewaard bij de huidige eigenaren. Uit die tijd dateert de tuindeur rechts in de gevel, die aan de binnenzijde verdwenen is achter een muur, maar buiten nog zichtbaar is. De glaspui uit 1963 in de achtergevel is inmiddels vervangen door de dubbele tuindeur met zijlichten van de huidige bewoners (2003 ontwerp huidige bewoner Mark Koning). Op zolder maakt Keesman twee slaapkamers met een dakkapel. Het is onduidelijk wanneer de paneel voordeur met bovenlicht geplaatst is. In 2003 werd het skai behang in de keuken is vervangen door wanden met witte tegels. De vroegere wachtkamer halverwege de gang is deels bij de gang/hal getrokken en links bevindt zich de huidige garderobe afgesloten met een herplaatste paneeldeur. Het achterste deel van de gang ter hoogte van de keukendeur is afsluitbaar met een herplaatste doordraaiende tochtdeur met geëts glas die waarschijnlijk eerder de vestibule afsloot. Het is niet denkbeeldig dat vóór de functie van spreekkamer deze ruimte gedeeltelijk een provisiekamer was. Het interieur is op alle verdiepingen door de huidige eigenaren overeenkomstig de woonstijl van diverse bouwperiodes zoveel mogelijk in tact gelaten. Hierdoor ontstaat een goed beeld van ongeveer drie periodes van heersende wooncultuur uit de 20ste eeuw.

N.B. De schuiframen in de voorgevel zijn, op het zijraam van de 2de verdieping na, tijdens de bouw van de Singelgarage- eind jaren '90 van de vorige eeuw-, door de gemeente vervangen door deels vaste draairamen. Dit vanwege de geluidsoverlast.

In 2003 zijn in de achtergevel de hoge dubbele glasdeuren met smalle zijramen teruggeplaatst naar ontwerp van Mark Koning.

*Vriendelijke mededelingen huidige eigenaar H. Bos, 2011.

Beschrijving

Op een nagenoeg rechthoekig grondplan gebouwd halfvrijstaand herenhuis ter hoogte van drie bouwlagen onder een gemeenschappelijk afgeplat schilddak gedekt met gesmoorde kruispannen. De buitengevels zijn opgetrokken in rode machinale waalsteen in kruisverband met snijvoeg. Ter hoogte van de begane grond is de voorgevel bepleisterd met rustica blokken. Verder wordt de voorgevel verfraaid door eveneens gepleisterde bouwdelen zoals cordonlijsten en frontons. De vensters en deuren zijn uitgevoerd in hout.

De voorgevel (ZO) heeft een klassieke opbouw bestaande uit een met rustica blokken gepleisterde begane grond die dienst doet als sokkel voor de bel-etage en de minder hoge tweede verdieping. De gevel wordt horizontaal geleed door gepleisterde cordonlijsten onder de vensters van alle drie bouwlagen. Boven de tweede verdieping wordt de voorgevel beëindigd door een hoofdgestel waarvan de kroonlijst rust op bewerkte consoles. In verband met het verspringen van de rooilijn is het linker gedeelte van de gevel schuin geplaatst zodat een geleidelijke overgang gecreëerd is naar het meer terugliggende buurpand Wilhelminalaan 7. Het schuine gevelvlak heeft op alle drie bouwlagen een schuifvenster, waarvan de hoogte aansluit bij die van de betreffende bouwlaag. In het midden van de gevel bevindt zich op alle drie bouwlagen een breed venster waarin twee door een middenstijl gescheiden schuiframen. Rechts heeft de voorgevel op de parterre een (in XXb vernieuwde) paneeldeur met bovenlicht en op beide verdiepingen een schuifvenster als links, maar enigszins breder. De vensters op de tweede verdieping worden ontlast door een strek met vermoedelijk gepleisterde sluit- en aanzetstenen. De sluitstenen zijn verfraaid met een diamantkop. Boven de vensters van de bel-etage bevindt zich een op bewerkte consoles rustend fronton geflankeerd door kleine obelisk:

Gemeentelijk monument + interieur, Alkmaar 2011

boven het brede middenvenster een driehoekig fronton, boven de buitenste vensters een halfrond fronton. Het timpaan van het linker fronton is verfraaid met een waaiermotief, de twee andere timpanen met rolwerk. Het voorschild volgt de knik in de gevel. In het schuine linker gedeelte van het voorschild bevindt zich een kleine dakkapel waarin een ovaal valraampje waarvan de onderste helft omlijst wordt door een lamberkijn en de bovenste helft door een omlijsting waarin een "sluitsteen" met diamantkop (vermoedelijk werd de sluitsteen oorspronkelijk bekroond door een sierbol; bij nr. 7 is deze nog aanwezig). Rechts van de knik in het voorschild bevindt zich een grotere dakkapel met een stolpraam in de door een driehoekig fronton bekroonde voorzijde. Het voorschild wordt bovenaan beëindigd door een kroonlijst die zich voortzet boven de zijanten van laatstgenoemde dakkapel.

De door een smalle steeg van het buurpand Wilhelminalaan 5 gescheiden rechterzijgevel (NO) is voorzien van schootankers ter hoogte van de vloer van de bel-etage en de tweede verdieping. In het midden van de rechterzijgevel bevindt zich onderaan een klein opgeklampt luik en zowel op de parterre als de tweede verdieping een klein bovenlicht (toilet). Verder heeft de tweede verdieping evenals de bel-etage links een venster. De spiegel beklampte rondboogdeur tussen de rechterzijgevel en de in 1936 gebouwde cv-ruimte rechts achter het huis dateert uit datzelfde jaar.

In het linkergedeelte van de achtergevel (NW) bevindt zich op de parterre een paneeldeur waarin twee glaspanelen boven elkaar, op de bel-etage een vermoedelijk bij de verbouwing in 1936 aangebracht smal venster waarin meerkleurig geometrisch glas in lood, en op de tweede verdieping een T-venster met gepleisterde lekdorpel (het rookkanaal links tegen de achtergevel dateert eveneens uit 1936). De rechter gevelhelft heeft ter hoogte van de bel-etage een oorspronkelijk op palen rustende serre met bewerkte stijlen en bovenaan een kroonlijst (de huidige onderbouw van de serre is modern, 1936). De ramen tussen de stijlen zijn in 1936 vervangen door stalen ramen: in de voorzijde drie stolpramen met boven elk stolpraam drie hoge bovenlichten voorzien van geometrisch glas in lood in de vorm van een complexe compositie van rechthoeken van verschillende grootte en kleur (invloed De Stijl), en in de linkerzijde twee ramen met boven elk raam twee dito bovenlichten. Het platte serredak wordt omsloten door een (vernieuwd) houten hek en was vermoedelijk toegankelijk via een door zij- en bovenlichten omgeven dubbele glasdeur waarboven een brede segmentboog die nog aanwezig is (het geheel is in 1963 door architect Keesman vervangen door een enkele glasdeur met bovenlicht waarnaast links een breed zijraam met bovenlicht). Evenals de rechterzijgevel wordt de achtergevel boven de tweede verdieping beëindigd door een boeiboord (de dakkapel op het achterschild is modern, 1963 Keesom).

**Jos van der Lee, 2003*

Interieurbeschrijving

Het interieur is op alle bouwlagen in een combinatie van drie bouwstijlen, respectievelijk die uit 1901 (neorenaissance), uit 1936 (art-décostijl) en de laat 50-er jaren van de vorige eeuw, nagenoeg oorspronkelijk bewaard gebleven. Uit 1936 dateren ook enkele losse kasten en een boekenkast uit 1936, ontworpen door de architect Laurens Groen en behorend bij het interieur. Deze zijn in het pand teruggevonden en deels herplaatst. De kasten worden gekenmerkt door een licht eiken fineerrandje op de kopse randen, afgeronde bovenhoeken en een ingelegd koperrandje op de hoeken. Deze kenmerken zijn meer en deels ook terug te vinden in de deuromlijstingen van Groen. De plafonds uit 1936 zijn op

de begane grond en de eerste verdieping door Laurens Groen ontworpen met bijbehorende verlichting. De eiken paneelvoordeur is mogelijk eveneens uit 1936.

Op de begane grond en de twee verdiepingen zijn de oranjebruin gehoutte en breed omlijstte 3-vaks kussenpaneeldeuren uit de bouwtijd nog aanwezig. De aan de gangzijde zichtbare paneeldeuren zijn rondom de panelen met een zwarte geschilderde rand omlijst, die eveneens terugkomt in de deuroplijsting (architraaf).

De binnenzijde van de kamerdeuren zijn echter door Groen in 1936 opgedekt met in bijpassende interieurstijl bewerkte triplex gebeitste platen met een tegengesteld nerfpatroon daarmee panelen suggererend en voorzien van een decoratief middenmotief. De omlijsting is in stijl van de deuren gestileerd getrapt met ronde bovenhoeken uitgevoerd.

Joop Elsinga 2011

Op de derde verdieping heeft de toenmalige eigenaar de Alkmaarse architect Keesman Bruijnzeeldeuren van donker teakfineer geplaatst binnen de oorspronkelijke omlijsting. De deuren vallen op door het donkere staande nerfpatroon. Hij liet ook de Piet Zwartkeuken plaatsen op de begane grond aan de tuinzijde. De vensterbanken en ramen op de begane grond en de verdieping zijn in 1936 van een eiken betimmering voorzien.

Op zolder is de kraaldeelbetimmering grotendeels behouden. De zolder is aan de voorzijde van de overloop verdeeld in een dienstbodekamer en een open ruimte, die uit de bouwtijd stammen en aan de achterzijde zijn na 1958 twee moderne zolderkamers toegevoegd (C. Keesman).

De oorspronkelijk stucplafonds zijn verdwenen en zijn in 1936 in een aantal vertrekken vervangen door art-déco plafonds van Laurens Groen. De voorkamer en 'salon' op de eerste verdieping waren aanvankelijk als kamer ensuite uitgevoerd met een kast aan weerszijden. Op de plaats van de suitedeuren bevindt zich een koof in het plafond.

De oorspronkelijke gangvloer (waarschijnlijk marmeren platen) en de in 1958 gestorte groen-grijze granietbrokken tegelvloer, die nog wel in de huidige garderobe is terug te vinden zijn niet meer aanwezig. De marmeren plinten zijn nog wel aanwezig. In de lange gang die tot achter doorloopt ontbreekt de vroegere vestibule die er in 1916 nog wel was. De doordraaiende tochtdeur van deze vestibule is naar achteren in de gang ter hoogte van de keukendeur herplaatst. Ook de garderobe links halverwege de gang bezit een herplaatste deur (van de 1ste verdieping). De gekleurde vloertegels met een patroon van zwarte ruiten en in kruisvorm rood, blauw gelobte bloemen op de vloer van de meterkast en de vrijwel identieke herplaatste tegels in de tuin zouden mogelijk gebruikt kunnen zijn voor de vestibule- of de keukenvloer.

In nagenoeg alle kamers zijn de gietijzeren staande radiatoren met bakelieten draaiknop in gebruik en op alle verdiepingen zijn de bakelieten stopcontacten en lichtknoppen (draai en knip) nog aanwezig. In de voorkamer 1ste verdieping met een glazen plaatje als omlijsting. Op deze verdieping is de bel voor de bediening geïntegreerd in een stop- en lichtknopplaat. In de voorkamer en de oorspronkelijke salon op deze verdieping is tevens het oorspronkelijke behang uit 1936 in tact.

Het oorspronkelijke trappenhuis is met een doorlopende balustrade langs de overlopen doorgetrokken tot de zolderverdieping. Aan de muurzijde rechts bevinden zich leuningen behalve bij de zolderopgang. De balustrade bezit een bruinoranje geschilderde handlijst en olijfgroen geschilderde gesneden houten spijlen.

De beletage

Het brede voorste gedeelte van de gang is aan weersijden voorzien van een houten lambriserings uit 1936, bestaande uit donker gebeitste triplexplaten. De lambriserings rechts overlopend in de getrapte aangebrachte traplambriserings heeft grote platen die gescheiden worden door een verticaal houtornamentje en bovenaan met een rond lijstje worden afgebiesd. De platen zijn aan deze zijde om en om met de nerf horizontaal en verticaal geplaatst. Links is de lambriserings alleen met een verticale nerf uitgevoerd.

Direct naast de voordeur rechts bevindt zich een hoge meterkast op een plint. De om-timmerde houten meterkast bezit rechts een deurpaneel met opdeklat, waardoor een langwerpig staand paneel wordt gesuggereerd. De licht gebeitste panelen laten de lange staande nerf in zicht.

Rechts in de gang bevindt zich aansluitend de trap naar de 1ste verdieping met een kwart bovenaan en de trapbalustrade begint met een fraai gesneden balustertrappaal rustend op de langs twee treden oplopende halfronde trapboom die afgewerkt is met een paneel-beschildering. De halfronde aantrede links steekt ruim uit. Links tegenover de trap bevindt zich de paneeldeur naar de voorkamer voorzien van de oorspronkelijke bewerkte deurskruk uit de bouwtijd (messing, hout) en het slot met oude sleutel.

Na deze kamer verbreedt de gang naar links met een rechthoekige ruimte en is vanaf hier voorzien van een gemarmerde lambriserings en deuromlijstingen op marmeren nouten. Links wordt de rechthoekige open ruimte afgesloten door een paneeldeur (garderobe). De vloer is hier in 1958 belegd met eerder genoemde tegelvloer.

Op deze plaats van de open ruimte was in 1916 de wachtkamer van de dokter. Links tegen de kamermuur bevindt zich een staande gietijzeren radiator met bakeliet knop. De ruimte krijgt rechts licht uit een boven in de muur gesitueerd oorspronkelijk liggend val-raam binnen de oorspronkelijke omlijsting. In de huidige garderobe (links) bevindt zich een identiek raam, beiden zijn tevens de keukenramen. Rechts in dit gedeelte van de gangruimte bevindt zich een trapkast met een direct boven de vloer geplaatste paneeldeur met één kussenpaneel binnen een omlijsting, identiek uitgevoerd als eerder beschreven. De onderzijde van de deur is voorzien van een ingezaagde horizontale ventilatierand. Het bestaande luikje in de buitenmuur aan de steegzijde in de kast was waarschijnlijk bedoeld voor het verwijderende van de ton (tonnensysteem toilet).

Naast deze deur bevindt zich links een paneeldeur als toegang naar het toilet die in 1916 samen met een toilet op de 2de verdieping is geplaatst en aangesloten op de beerput in de achtertuin. Gezien een muuruitsprong van de buitenmuur is de toilet in 1936 naar links vergroot en is de daar aanwezige open gangruimte met fonteintje er bijgevoegd. De toiletmuren zijn betegeld met witte tegels met een stevige zwarte bovenrand. Een tegel-

rand met een zwart gestileerd meandermotief aan weerszijden afgebiesd met zwarte tegelrandjes verfraaid rondom de muren. De toilet is ontworpen met een dertiger jaren wasbak, spiegel met facetrand links en rechts een eikenhouten omtimmering met links een ronde opdekstijl rondom toilet en stortbak in de stijl van Groen. De vloer is belegd met een schaakbordmotief van lichtblauwe en witte tegels omgeven met een stevige zwarte rand. In de buitenmuur bevindt zich een liggend raam met gehoutte omlijsting.

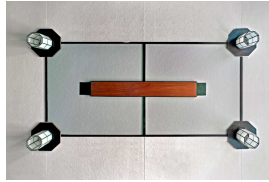
Vlak na de toilet versmalt de gang en is toegankelijk middels de voormalige tochtdeur (eerder geen deur). De overblijfselen van het draaideursysteem zijn bovenaan rechts nog aanwezig. De 2-vaks paneeldeur die gedekt wordt door een 2-ruits bovenlicht, bezit een rechthoekig raam dat gevuld is met een geëst venster met een voorstelling van een grote bloemenvaas binnen een gestileerde geëste omlijsting met hoekmeanders.

Rechts bevinden zich twee provisiekasten met paneeldeuren, waarvan de meest linkse een open ruit met gaasvulling voor ventilatie bezit. Links bevindt zich de keukenpaneeldeur aan de binnenzijde met een opdeklijst. De gang wordt afgesloten door een tuindeur gedekt door een bovenlicht van helder glas. De deur bezit een rechthoekig raam waaronder een liggend paneel. Deur en omlijsting zijn uitgevoerd als eerder beschreven.

De voorkamer op de begane grond links was in 1916 de voormalige spreekkamer van de dokter. In 1936 is de kamer door Laurens Groen voorzien van een nieuwe interieurinrichting, waarbij kamer- en kastdeur zijn bekleed met licht eiken gebeitst triplex, eiken vensterbanken en raamomlijstingen en het zachtboard plafond met verlichting zijn meegenomen in het ontwerp. Hetzelfde geldt voor de wandvullende houten openvak boekenkast (eiken) tegen de rechtermuur die gedekt wordt door een overstekende bovenlijst die doorloopt boven de genoemde deuren. De kastdeur wordt in het midden verfraaid met een verticale zwart ronde smalle opdeklijst. De deuroplijsting is gelijk uitgevoerd als die van de kamerdeur.

Het plafond is op de overgang met de muren geaccentueerd met een omlopend lichtbruin houten lijstje en het middendeel van het plafond is uitgevoerd met een zachtgrijze rechthoek (dubbel vierkant) met een omlijsting van zwart ebbenhout en in het midden verticaal doorsneden met een dito lijst. De hoeken van deze rechthoek zijn verfraaid met achthoekige eiken gefineerde lampplaten met zwarte opstaande randen met een hangende 8-hoekige lantaarn gevuld met wit opaak glas-in-lood met een onderrandje helder glas-in-lood. Een verlaagd smal rechthoekig lichtbruin houten paneel met zwarte randen en twee smallere, direct tegen het plafond gelegen, zwarte ebbenhouten uiteinden verbindt de beide vierkanten. De lampen zijn uitgevoerd door de Alkmaarse glazenier Kerrebijn.

Joop Elsinga 01-2011

Aan de muur tegenover de deur zijn twee rechthoekige houten smalle houten art-déco vitrinekasten met ronde hoeken opgehangen (2003), die verfraaid zijn met getinte glas-in-looddeuren. Deze komen waarschijnlijk uit de vroegere zijkamer naast de salon op de eerste verdieping (reconstructie eigenaar).

De keuken is in de loop van de tijd gewijzigd van indeling. Ook de ramen en deuren in de tuingevel zijn, zoals eerder beschreven, gewijzigd. De gehoutte keukendeur is aan de binnenzijde door Groen van brede vlakke omlijstingen voorzien. In de linkermuur bevinden zich de twee eerder genoemde openvalramen door Groen in met een gehoutte omlijsting met brede opdekstukken aan de zijkanten, samengevoegd tot één gekoppeld raam. Rechts van de ramen bevindt zich een gehoutte paneel deur met daarachter een gangetje naar een in de achterwand aanwezige etenslift met een contragewicht, die bediend wordt via een hefboom en een touw. De lift komt uit op de 1ste verdieping in de voorkamer. De achterwand bestaat uit de oorspronkelijke brede delen en de muur links is versmald met een kraaldelenwand.

De twee keukenblokken en de hangende keukenkastjes zijn een ontwerp van Piet Zwart (1885-1977). Ze zijn voor die tijd (1958-1963) modern uitgevoerd met losse elementen op een houten plint met stalen planken en rekken die uitgetrokken kunnen worden. De witte kasten en laden zijn voorzien van teakhouten fronten van de deuren en laden en met chroom grepen.

Tegenover de deur rechts naast het schoorsteenkanaal bevindt zich een hangende 3-deurskast. Daaronder haaks tegen de muur een vrij in de ruimte staand keukenblok dat over de lengte verdeeld is met aanrecht met een roestvrijstalen blad en een zwart granieten blad met los gasfornuis aan de andere zijde. In het roestvrijstalen blad bevindt zich een dubbele spoelbak met een enkele zwaaikraan. Het kastgedeelte onder dit blad is van rechts naar links ingedeeld met 3 laden en eronder een openruimte, een paneel ter hoogte van de spoelbakken en eronder 2 deurtjes, een smalle rechthoekige verticale uittreklade met daarnaast een dito openruimte met uittrek handdoekenrek. Het blok wordt op de linkerhoek afgesloten met een brede draaideur. De kopse zijkant bezit een houten-zijwand en links een kast. In het kookgedeelte bevindt zich rechts een houten dichte zijkant, een ijskast onder het blad en een wit geëmailleerd gasfornuis met klep. Links naast het fornuis staan twee losse elementen met een draaideur boven elkaar gestapeld. Tegen de linkermuur naast het gangetje staat een losse kast met houten blad met links twee kastjes, in het midden een verticale langwerpige uittreklade en rechts een brede kast.

A.H.M. Schoots 2011

Gemeentelijk monument + interieur, Alkmaar 2011

De gehoutte trap naar de verdieping heeft rechts een hoge lambrisering van getrapt aangebracht gebeitste houtpanelen zoals in de gang, maar zonder decoratierandje. Als afscheiding trap - gang is voor de platte eiken sleutelgatleuning (Groen) een rond verticaal lijstje aangebracht. Het bovenste deel van de muurleuning bij de traproncing is rond (later datum). Links loopt een trapbalustrade met houten geornamenteerde balusters met een vierkant middenornamentje verfraaid (soms met een halfronde knop). De spijlen worden gedekt door een gehoutte geschilderde handlijst die met een bocht naar de overloop loopt. De beginbaluster heeft een platte ronde bovenzijde (ontbrekend ornament of een lamp of iets dergelijks). In de afgezaagde leuningbocht links is de handlijst op blokjes opgehoogd met een leuning die boven de oorspronkelijke handlijst doorloopt langs de overloop en is uitgevoerd als aan de muurzijde.

De 1ste verdieping. Drie deuren komen uit op de overloop waarvan de muren een lambrisering hebben van licht gebeitste platen op een plint, beëindigd met een rond randje. Links bevindt zich een kleine zijkamer zonder deur (bewaard op zolder) en rechts bevinden zich tegenover de trap de deuren naar de woonkamer (voor- en achterkamer). De achterkamer had een eigen entree die nu vervallen is. De vroegere entree naar de achterkamer rechts is in 1936 door Groen gewijzigd en ganginwaarts geplaatst (kast rechts vervallen). De nu aanwezige 3-paneeldeur in deze muur is omgedraaid geplaatst. De omlijsting links is gehalveerd.

De woonkamer is van voor naar achteren doorlopend en heeft op de plaats van de voormalige schuifdeuren een koof in het plafond. In de achterkamer rechts is een muur van de voormalige zijkamer verwijderd. Aan de achterzijde is een serre toegevoegd, op de juiste plaats van uitbreiding is het parket blokvormig geaccentueerd. De serre wordt afgesloten met stalen ramen gevuld met grote glas-in-lood bovenlichten.

Ter hoogte van de voormalige suitedeuren (heden zonder rechterkast) bevindt zich tegenover de entree een rechthoekige uitbouw met schacht in de voorkamer voor de eetlift en in de achterkamer bevindt zich hier een kast, waarvan de deur is opgenomen in het behang. De lift bevindt zich binnen een uitspringende omlijsting met ronde hoeken. De schuifdeur van de lift heeft drie donkerbruine tegen elkaar geplaatste houtpanelen, waarvan de middelste een horizontale nerf en de beide flankerende delen verticaal vlammend zijn uitgevoerd. Onder de lift bevindt zich een bijbehorende buffetkast met schuifdeuren met een koperen knop en in de plint een pedaal om de lift mee te bedienen.

Onder de koof naast de uitbouw staat een hoge losse art-déco kast ontworpen door Groen. Ook hier de ronde hoeken, randen van lichte fineer en fraai matglanzend gebeitst en verfraaid met op de kanten omlopend ingelegde koperprofieltjes.

De vloer is belegd met visgraatparket in donkere en lichtere banen en een band met zwarte bies, die soms de contouren van de eerdere interieurelementen volgen. Bij de schouw in de achterkamer is de eerdere en kleinere haardvorm herkenbaar en in de zijkamer de vormgeving van de kastenwand die hier in 1936 stond. De houten plinten worden beëindigd met een zwart lijstje en is in de zijkamer hoger zonder lijstje.

De binnendeuren zijn door Groen ontworpen met bruin mat glans gebeitste houten panelen die aan de bovenzijde met een ingelegd driehoekig paneel zijn verfraaid en extra accent krijgen door een smal houten licht gebeitst verticaal lijstje dat vanaf de punt van de driehoek tot op de ronde deurdorpel loopt. De muren zijn behangen met geel behang met een geel bladmotief dat langs plafond omlijst wordt door een brede rand (waarschijnlijk) Japans oker gekleurd rijstpapier afgebiesd zwart randjes. De onderzijde van de

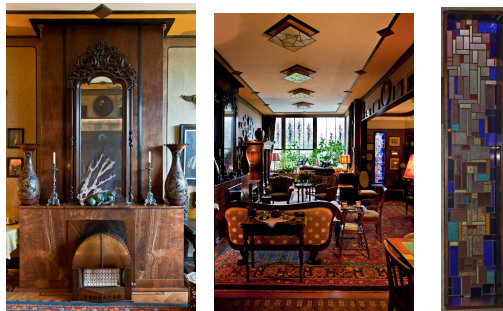
band is op de hoeken afgerond. Links naast de schoorsteen in de voorkamer wordt de band begeleid door een donkerbruine verticale rand met gouden rondjes. De voorkamer en achterkamer hebben elk een triplex plafond gescheiden door de koof. Beide plafonds bezitten een brede -tussen ebbenhouten lijstjes aangebrachte- doorlopende oranje-oker band die verfraaid wordt met brons geschilderde houten ruiten. De beide plafonds zijn voorzien van een middendecoratie. In de voorkamer een smal langwerpig verhoogd oranje-oker vlak, omlijst door een ebbenhouten lijst en in het midden en op de uiteinden gepunt en elk verfraaid met brons geschilderde ruiten. In het midden wordt het oranje-oker vlak onderbroken door een grote brons geverfde ruitvormige lampplaat.

De achterkamer heeft vier losse diagonaal aangebrachte oranje-oker ruiten binnen een brons geschilderde houten lijst. Binnen deze ruiten zijn vier bijpassend ontworpen ruitvormige art-déco glas-in-brons plafonnières geplaatst. De vier korte zijanten worden gedekt door een hangende vierkant glaselement. Het geheel is uitgevoerd in wit-groen en blauw opaakglas.

Joop Elsinga 2011

In de achterkamer (salon) bevindt zich tegen de linkerwand op de plaats van de oorspronkelijke schouw een door Groen ontworpen schouw met een donker gebeitste houten boezembetimmering, die aan de voorzijde verfraaid is met twee verticale zwarte dekljsten en de dito zijwanden worden tegen de muur en op de overgang met de tablet geaccentueerd door dezelfde zwarte dekljsten. Ook hier is weer een koperrandje op de houten hoeken verwerkt. (De losse spiegel met gesneden kuif hoort niet bij dit ontwerp). De okerbruine brede en strakke schoorsteenmantel in Napoleon marmer (grand melange?) is aan de voorzijde en de zijwanden uitgevoerd in *à livre ouvert* (uit één blok met spiegelbeeldige tekening). De 10 cm hoge plint is niet in het patroon opgenomen. De afmetingen van de *à livre ouvert* platen zijn 60 cm breed naar beneden uitlopend tot 65 cm. De horizontale tussenplaat boven de haard is 92 cm breed. Boven de 88 cm hoge mantel bevindt zich een 2 cm. dik licht overstekend tablet. De totale mantel is 212 cm breed, 104 cm hoog en 60 cm diep. De mantel is omrand met een marmeren vloerplint. De donkere houten boezem is smaller en eindigt op het plafond tegen zwart omlopend kader met een brons geschilderde ruit midden boven de boezem. De twee hangende consoles bovenin passen niet bij de art-décostijl. De koperen (niet oorspronkelijke) Jaarsma Amsterdamse Schoolkachel uit 1925 past goed bij het geheel.

Joop Elsinga 2011

Rechts bevindt zich in de *voormalige zijkamer* in de buitenmuur een smal staand helder meerkleurig glas-in-loodraam (helder-, kathedraal- en gebrand glas) in de vormgeving

Gemeentelijk monument + interieur, Alkmaar 2011

van de Stijl van 1.68 m. x 32 cm (stijlverwantschap met het werk van Theo van Doesburg, of mogelijk van hemzelf, inspiratie fuga van Bach?). Het staande venster waarin de kleur helder en diepblauw in de randen opvalt, is door Groen in de houten uitspringende reeds beschreven vormgeving omlijst met bovenin ronde hoeken. De geometrische voorstelling in (kathedraal)glas is verder uitgevoerd in pasteltinten o.a. lichtgeel, oker en lila variaties en een enkel blokje helrood. De datering van de raamplaatsing zelf is echter onduidelijk.

Tegen de rechterwand heeft een kastenwand gestaan waarvan de losse kastelementen in het huis zijn teruggevonden. De zwarte parketlijst geeft de juiste omtrekken weer.

De serre uit 1936 is voorzien van drie grote stalen stolpramen van helder glas gedekt door (uitzet)bovenlichten gevuld met stroken glas-in-lood met een geometrische vormgeving en een middenmotief met zacht geel en paars. De twee haaks op het achterraam aansluitende serreramen rechts zijn gelijk uitgevoerd. De beide teruggevonden glas-in-lood bovenlichten in dezelfde stijl komen mogelijk van de tweede verdieping (zie beschrijving Algemeen). De openslaande benedenramen bezitten een messing draaiknop en raamuitzetters, het laatste geldt tevens voor de betreffende bovenlichten. De ramen bezitten een eikenhouten omlijsting.

De trappen naar de 2de en de zolderverdieping bezitten een kwart onder en boven en zijn uitgevoerd met een scherpe ronde draai van de balustrade naar boven. De balustrade is uitgevoerd als eerder beschreven maar met een oranje bruine sleutelgatleuning aan de muurzijde, die langs de muur naar de 2de verdieping bovenaan haaks wegdraait. Deze muurleuning naar de tweede verdieping is onderaan voorzien van een gesneden voluut met een (olijfgroene) vlakke bladversiering. De trap naar de zolder bezit aan de muurzijde geen leuning en de balusters van het traphek zijn op het vierkantje in het midden zonder knopornament uitgevoerd. Langs beide trappen bevindt zich in de muur aan de steegzijde een dubbel trapraam in een gehoutte omlijsting en gevuld met prismaglas.

De 2de verdieping heeft een voor- en achterkamer en een voor-en achterzijkamer. De voorzijkamer met nieuwe deur was de voormalige badkamer die zich nu er tegenover aan de achterzijde bevindt. Hier is het gietijzeren bad op pootjes herplaatst en rechts tegen de muur bevindt zich een art-déco wastafel uit een ander pand van Groen aan de Westergeweg. De 6-hoekige witte wastafel op dito zuil heeft een trapeziumvormige witgrijs marmeren achterwand met een integreerde dito erboven uitstekende spiegel met facetrand. Aan weerszijde van de spiegel bevinden zich twee planchetten.

In *de voorkamer* staat nu een niet oorspronkelijk wit marmeren schouwmantel voor de door Keesman aangebrachte travertin openhaard, het gele schoonmetselwerk uit 1958 is omtimmerd met gipsplaat. In de achterkamer bevindt zich een schoorsteenkanaal tegen de linkermuur. De drie Bruijnzeeldeuren op de overloop zijn uitgevoerd met fineer met een donkere verticale houtnerf en in de jaren '60 van de vorige eeuw geplaatst door eigenaar en toenmalige bewoner architect Keesman.

De zolder is hoofdzakelijk opgetrokken met houten kraaldeelwanden. Aan de achterzijde zijn twee slaapkamers uit de tijd van Keesman. De voorzijde links heeft een open ruimte waar delen van de kap onder het kraaldelen plafond zichtbaar zijn en een van de rechte plafondbalken ondersteund wordt door een voluutvormige houten console. De schuine dakzijde is eveneens beschoten met kraaldelen. Links in de hoek staat een omtimmerd expansievat en ook een aardappelpist is bewaard.

De kamer rechts, de voormalige dienstbodekamer, heeft een kraaldelen deur met houten draaiknop. De kamer bestaat nog in de oorspronkelijke uitvoering met een kraaldelen plafond rustend op balken. Rechts bevindt in het schuine dakzijde een kraaldelen kast met links een afgeschuinde zijde. De platte bovenzijde is afgewerkt met een getrapt kroonlijstje. De kast met twee deuren is geschikt als hang- en leggedeelte van kleren. In de rechterkast bevindt zich op de vloer een zeil met rood en bruine fantasie paneeltjes in art-décostijl. Aan deze zijde is de muur behangen met een olijfkleurig behang verfraaid met rode, blauwe en lichte bloemetjes met groen tak- en bladwerk (imitatie textiel). Links in de trapeziumvormige uitbouw van de dakkeper bevindt zich een ovaal raam met diepe dagkanten en een later aangebracht vierkant houten voorzetraam. Links daarvan bevindt zich een hoge rechte dakkapel met stolpraam.

Rechts van de deur bevindt zich de bel waarmee de dienstmeid geroepen kon worden.

Waardering

Het halfvrij gelegen pand Wilhelminalaan 6 is samen met het interieur van algemeen belang wegens architectuur- en cultuurhistorische waarde als grotendeels gaaf bewaard herenhuis uit het begin van de 20ste eeuw opgetrokken in rijke neorenaissancestijl. Het interieur is begin 1900 in dezelfde stijl uitgevoerd als het exterieur en in 1936 overeenkomstige de wooncultuur van toen, aangepast door de Alkmaarse architect Laurens Groen in art-décostijl. In de jaren '50 heeft de toenmalige eigenaar architect C. Keesman enkele nieuwe aanpassingen toegevoegd. Het interieur is een fraaie weerspiegeling uit meer perioden wooncultuur in Alkmaar en heeft om die reden zeldzaamheidswaarde. Ook heeft het pand stedenbouwkundige waarde als onderdeel van de gaaf bewaarde noord-westelijke gevelwand van de Wilhelminalaan.

Foto's: *Joop Elsinga, A.H.M. Schoots-Timmerman*